Svenska Astronomiska Sällskapet.

Styrelsens berättelse

för år 1921.

Svenska Astronomiska Sällskapets styrelse får härmed avlägga berättelse för sällskapets andra verksamhetsår 1921.

Antalet ledamöter har sedan föregående årsredogörelse ökats med 5, varigenom detta antal nu uppgår till 365, därav

Ständiga ledamöter 10 st.

Årligen betalande 355 " .

Under året hava i enlighet med stadgarnes bestämmelser hållits sex sammankomster. Härvid hava följande föredrag förekommit:

Måndagen den 28 februari:

Fil. doktor O.A. Åkesson: Om solfläckarne.

Onsdagen den 30 mars:

Professor Edv. Jäderin: Grafisk beräkning av förmörkelser.

Docenten A. Odencrantz: Färgfotografier av solkoronan vid totala solförmörkelsen 1914.

Tisdagen den 28 april:

Amanuensen.A.Corlin: Om stjärnströmmar.

Måndagen den 31 oktober:

Professor H. von Zeipel: Om stjärngruppen Messier 37.

Artisten Nils Tamm: En ny metod för undersökning av färgindex.

Måndagen den 14 november:

Professor E. Strömgren: Om banformer i trekropparproblemet.

Torsdagen den 15 december:

Professor C.V.L. Charlier: Huru en oändlig värld kan vara uppbyggd.

Sällskapets organ, Populär astronomisk tidskrift, som kostnadsfritt utdelats till sällskapets medlemmar, har redigerats enligt samma plan som under föregående år. Tvenne dubbelhäften i stor oktav å 180 sidor ha utkommit. Det första i april och det andra i december månad. Efter underdånig framställning från sällskapets styrelse har

Kgl. Mjt. under året beviljat sällskapet ett anslag å 3000 kr. för tidskriftens utgivande. En framställning om likartat anslag för år 1922 har av styrelsen ingivits till Kgl. Mjt.

Intresset för iakttagelse av vissa astronomiska fenomen har sällskapet sökt vidmakthålla genom publicerande i tidskriften av observationer som meddelats redaktionen.

Såsom i föregående års styrelseberättelse omnämndes, har styrelsen på förslag av prof. v. Zeipel igångsatt ett stellarastronomiskt arbete avseende att fotografiskt bestämma den skenbara ljusstyrkan och färgen för 11450 stjärnor i den s.k. Lundazonen. Omfattande undersökningar av grundläggande betydelse för detta arbete ha under året 1921 utförts med ändamål att avgöra, i vilken utsträckning det torde vara möjligt att medels trefärgsfotografering bestämma även stjärnornas absoluta ljusstyrka och avstånd. Herr prof. Bergstrand har välvilligt ställt den med tvänne tredubbla objektiv försedda astrografen vid Upsala observatorium till prof. v.Zeipels förfogande i och för exponerandet av de fotografiska plåtarne. En del av de för ändamålet använda plåtarna ha inköpts på sällskapets bekostnad. Instrumentets objektiv, som under hösten befunnit sig hos Carl Zeizz i Jena för justering, ha nu återkommit, och fotograferingen kan så snart lämpligt observationsväder inträffar taga sin början.

Vid sällskapets sammanträde den 26 oktober 1920 uppdrogs åt styrelsen att till Kgl. Mjt. ingiva en framställning angående åtgärders vidtagande för bevarande av minnena efter Tycho Brahes observatorier på Hven. Sedan underhandlingar ägt rum med våra antikvariska och byggnadstekniska myndigheter rörande en dylik framställning ingick styrelsen till Kgl. Mjt. den 2 december 1921 med en underd. skrivelse, i vilken hemställdes att Kgl. Mjt., på grund av den enastående betydelse som Tycho Brahes observatorier Uraniborg och Stjärneborg på Hven ägt för den astronomiska vetenskapen, täcktes uppdraga å Kungl. Vetenskapsakademien att i samarbete med antikvariska och byggnadstekniska myndigheter verkställa utredning och uppgöra förslag såväl till inlösen för statens räkning av hela områdena ifråga som ock till ruinernas pietetsfulla skyddande för framtiden.

Kgl. Mjt. behagade bifalla den gjorda framställningen och anbefallde den 4 januari 1922 Kgl. Vetenskapsakademien att i samråd med riksantikvarien och byggnadsstyrelsen verkställa utredning och uppgöra förslag såväl till inlösen för statens räkning av de i skrivelsen omnämnda om-

råden som till framtida skyddande och bevarande av där förefintliga ruiner samt sedermera med berörda utredning och förslag till Kgl. Mjt. inkomma.

På grund av denna nådiga remiss uppdrog Kgl. Vetenskapsakademien den 11 januari detta år åt prof. Carlheim-Gyllensköld att å hennes vägnar i samråd med riksantikvarien och byggnadsstyrelsen verkställa den anbefallda utredningen samt uppgöra förslag.

Man har anledning hoppas att denna fråga, som sedan hundra år livligt sysselsatt intresset, härigenom slutligen skall få en tillfredsställande lösning.

Vid sammanträde den 28 februari hade sällskapets skattmästare kabinettskammarherre O. Holtermann anhållit att bli entledigad och valdes till styrelseledamot i hans ställe för ett år Hans excellens stats- och utrikesministern Hjalmar Branting. Styrelsen uppdrog åt Dr. N.V.E. Nordenmark att under året sköta skattmästarens åligganden.

Rörande sällskapets inkomster och utgifter samt ekonomiska ställning hänvisas till skattmästarens och revisorernas berättelser.

Stockholm den 3 februari 1922.

Karl Stolpe
ordförande

Hj. Branting. V. Carlheim-Gyllensköld.

V. Carlheim-Gyllensköld Sekr. Fr. Lönn G. Kjellberg

N.V.E. Nordenmark N. Tamm H. v. Zeipel